

ELŐFIZETÉS ÁB
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr
 Bérmentetlen levelek
 csak ismert kezektől fo-
 gadtatnak el.
 Kéziratot nem adhatnak
 vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A szilárdítás minden gar-
 mondors díjja 20 kr.

Z E M P L É N .

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

HÍRDETTÉRI DÍJ:
 hivatalos hirdetéseknel:
 Minden egyes sor után
 1 kr.
 Azonfelül bélyeg 50 kr.
 Kiemelt díjazású a kör-
 zettel ellátott hirdeté-
 nyekért termékek szerint
 minden centiméter
 után 3 kr számítatnak.
 Állandó hirdetéseknel
 kedvezmény nyújtatik.
 Elirátások a „Zemplén”
 nyomdába küldendők.

HIVATALOS RÉSZ.

11099. sz.

Zemplénavármegye alispánjától

Értesitem a vármegye közönségét, hogy a nmgv belügyi m. kir. minisztérium f. évi július 24-én 22836. sz. körrendelete szerint a kir. Curia teljes ülési megállapodásai című füzetes vállalatra Németh Péter kir. ítélő táblai bíró ural az előfizetés eszközölhető. (Budapest II. ker. Albrecht-utca 18. sz.) Az első füzet már megjelent, ára 2 ft, a későbbi füzetek ára előre fizetve 50 kr.

Ezen, a nemcsak a kir. bíróságokra, de a közigazgatási hatóságokra nézve is kiváló fontosságokkal bíró vállalatot a vm. közönségének figyelmébe melegen ajánlom.

S.-a.-Ujhely, 1887. nov. 16.

Matolai Etele, alispán,

12156. sz.

Zemplénavármegye alispánjától

10 főszolgabíróknak.

A t. megye főpénztárnoka azon jelentése folytán, hogy a betegápolási pótdadók késedelmes befizetése folytán egyes kórházaknak követelése ki nem egyenlíthetők, s ez idő szerint már tete- mes összegre szaporodtak: felhívom tek. főszo- lga bíró urat, hogy az egyes községeknek hátrá- lékban lévő betegápolási pótdadók behajtását egész szigorral akként eszközölje, hogy azon községek ellen, melyek netalán a múlt évről is hátrálékban vannak a betegápolási pótdadóval, a végrehajtást a közg. végrehajtója által azonnal foganatosit- tassa; a jelen évről hátrálékosok ellen pedig, ha a hátrálékokat f. évi okt. 1-ig be nem fizetik a határidő letelte után rögtön foganatosítsa a végrehajtást, hogy ily módon legfeljebb f. évi decemberig az összes hátrálékok behajtsanak. Tett intézkedéseiről jelentését pedig ide 15 nap alatt mutassa be.

S.-a.-Ujhely, 1887. szept. 14.

Matolai Etele, alispán.

TÁRCA.

Egy szüreti kép a múlt századból.

— Gróf Dessewffy Józsefnek eddig ismeretlen munkája. —

Közlő: Passlavszy Sándor.

— A „Zemplén” eredeti tárcája. —

(IV. folytatás.)

Sóok J. Én bizony nem óhajtom Ő Felső- ge adományát; ha elragadta háromszáz forintból álló fizetésem, elragadta egyszersmind az unal- mat, a jármot, a rossz kedvet, elfújta az aprólé- kos szemetet és salakot, melyet oly nagy fontos- sággal túrtam és sepertem, elszórta a semmire- kellőségekben való gögöt, nem rágok többé szal- má, az üdö nem másé, ha az enyém, nem vagyok rab, eszköz s kecsektetések gombolyagja. Bátra- ban lehelek 's átkozom még az emlékezetit is annyira kicsinségekben 's dibdáságokban minden hozzám 's magam jeles haszna nélkül töltött drága időmnek.

Sztáray K. Te, amint látom, barátom, nem csak hogy nem óhajtod a' szerencsét, hanem még haragszol is rá; a' szerencse pedig, ha igazán nem gondol az ember vele, oly keveset érdemi meg, hogy megháborodjon valaki igazságtalan- ságain, mint az emberek. Én annyira tanultam meg már megvetni, ötöt 's ezeket, hogy nevetem nagy és kicsiny durczásságaikat. Mivel pedig, csekély itéletem szerint, minden piczinyések kö- zött nincs piczinyebb dolog a' világon a' hivata- lokra való vágyódásnál: a' szerencse 's az embe- rek igazságtalansága irántad igen kicsiny, a' te haragod pedig elég nagy.

Az emberi egészség értékéről

és a közegészséget előmozdító intézkedések hasznáról. *)

I.

Hölgyeim és uraim!

A társaságban, amelybe az embert egyéni gyámoltalanságának kényszerítő érzete verte össze már a földön való megjelenésének legkorábbi idő- szakában, mindenkinek meg van a maga helye, a maga munkaköre, melyet akarva, nem akarva, jól vagy kevésbé jól, de be kell töltenie.

Az emberi társaság a munkafelosztás elvén alapul s mindenkinek a munkája ér valamit. Hogy mennyit? az függ egyrészt attól a helytől, melyre az egyént — mondjuk — sorsa állította; más részt az általa végzett munka belső értéké- től. A családját nehéz testi munkájával fentartó napszámos, vagy gyári munkás, a személyes és általa nemzeti vagyont gyarapító üzletember, a közhivatalnok, a tanfőú, a szellem munkásai föl egész a nemzetek és világrészek sorsát intéző államférfi, sőt magok az államok fejei is, mind- mind munkát végeznek, mely — habár nagyon különböző belső becsü is — végső sorban a köz- nek, a társaságnak szolgál javára s így áraszab- ható értéket is képvisel.

Ez az érték annál nagyobb lesz természetesen, minél többet végez kiki a rendelkezésére álló idő alatt az által, hogy munkaképességét és kedvét tartósan jó karban tarthatja és minél ke- vesebbet henyel el idejéből önkényt vagy kény- szerülve.

*) Kedves kötelességet teljesítünk, midő n dr. Raisz Ge- deon vármegyei tb. főorvosnak ma egy hete tartott közér- dekű s a hallgató közönség soraiban zajos tetszéssel fogadott, élvezetes és tanulságos fölolvasásából, két cikk terjedelmébe összevont, de így is igen becses mutatóvannal szolgálhatunk olvasóinknak. Talán sikerülni fog így lehetővé tennünk, hogy azok is, akik egy vagy más ok miatt a feiolvasó estén meg nem jelenhettek, tiszta fogalmat szerezzenek arról a nem min- dennapos szellemi élvezetről, miben a jelenvoltak zajos örö- mel osztozkodtak. Szerk.

Sóok J. Hát erántad milyen igazságtalan- ságok estek?

Sztáray K. Én nem panaszkodom. Con- cipista lettem Budán, magam sem tudom hogy; jobban örülök egy nyúlnak Sztáran, ha meglő- hetem, mint örvendtem azon hivatalnak; tudtam előre, hogy sohasem lesz belőlem nagy úr, 's nem hogy előmenyjek, hanem csupa időtöltésből lép- tem hivatalokra. Természetem szerint néha igen szorgalmatos, néha igen tunya valék; a Músa- knak Vénusoknak és az exhibitumoknak, egyúttal áldoztam. Sohasem valának ezek jobb társasá- gokban, amazok pedig és Cytherea rosszabbban. Verseket csináltam ugyan, de ha nem dicsértem benne az egész asszonyi nemet s az egész Hely- tartó-tanácsot, sohasem vallottam meg, hogy én legyek szerzőjök; az inaim is elég erősek, követ- kezendőkép szerettek a budai dámák; mind- azonáltal sem a szerelem, sem a néha szerencsés szorgalmatosságom, sem grófságom, sem cardina- lis Migazzival való atyafiságom, sem pápistaságom nem segített rajtam. Azt méltóztattak mondani, hogy van eszem, de mindjárt hozzá tették, hogy vissza-élek vele; vissza is éltem, mert a magyar universitásnak Pestről Esztergomba való átalte- tődése ellen egy kis munkát írtam. Ezen eszem- mel való visszaélés után ha mertem volna még reményleni előmenetelt, de nagyon megsalattat- tam volna, én is tehát megsalattam a' felséges Helytartó tanácsot, elkéredztem szabadsággal, és többé vissza nem mentem.

Csáky E. Ez egy kis gyengeség volt az olyan erős inaktúl.

Sztáray K. Jobb ellilantani, mint hijában várakozni. Most idehaza olvasok, irok, tanulok, vadászok, Bécsbe, Karlsbádba járok, néha a' vármegye gyűlésekben orolok. Minap bevádoltak;

Az az általános ismert, állítólag Franklin Benjamingtól származó angol közmondás: »*as idő pénz,*« igen találóan fejezi ezt ki; jöllehet igaz voltáról mi még vagy nem vagyunk eléggé meg- győződve, vagy nem ismerjük még eléggé az idő értékét. Túl sok még mi nálunk az az idő, amit a társaság majd minden rétegében — hogy is mondjam? mert nem szeretnék erős kifejezést használni — munkaszünettel töltenek el önkényt. Faluhelyen a sok általános és helyi ünnep és bucsu, kis városokban az ezek társadalmi életét megmetelyező korcsmazás, nagy városban a kávé házak s egyéb időölő helyiségek mind azt bizo- nyítják, hogy olcsó még az időnk.

De tovább megyek: annak, aki figyelmes szemléllője a népeletnek, bizonyára felöltő jelenség, hogy mennyi drága időt ácsorog és fecsér el még a mi népünk a számtalan országos- és heti- vásáron, részint egész tétlenül, részint pedig a várt, de sokszor el nem ért magasabb árba való végtelen várakozással. Ha ismerné Roscher ezeket a viszonyainkat, félek, hogy azt mondaná rólunk is, a mit a nemzetgazdaság alapjait tárgyazó nagy művében az indus és bocharai egészen hasonló viszonyokról mond, t. i., hogy bizony nagyon alacsony kereskedelmi álláspontnak a jele mindez.

Sok fajt tudnám még felsorolni az önkény- tes munkaszünetnek, hogy kimutassam mennyi értékvesztéssel jár.

Azonban nem szólhatok tovább rólok, kü- lönben is inkább a szociológ, és részben a mora- lista szakmájába tartozik ez. Ezeknek a feladata a bajok orvoslási módját is kitalálni és alkalma- zásba venni.

Amiről önök előtt tulajdonképp szólni aka- rok, az is henyelés, az is munka- és keresetszünet ugyan, csak hogy nem önkényes, hanem kény- szerűségből való. Egy híres német higienista, Pettenkofer müncheni tanár azt mondja egy helyen, hogy: »*betegnek lenni annyit, mint kényyszerülve sem-*

hogy pórul ne járjak, vármegye követjének vá- lasztattam meg magamat, 's subsidiumot voxoltam, 's mégis a' zemplényi commissiót el nem kerül- hettem. Végére nagynehezen kitérkedtem; a' mint mondják, Bécsbe fogok idéztetni, Ő Felsőge kegyelmes 's kellemetes szavának hallgatására. Ez kegyelem és nem büntetés, et verbum erit verbum, et habitabit in nobis. *)

Pothurnyay A. Ha volt fizetésed, igen rossz- szul tetted, hogy olyan szélesen oda hagytad hivatalodat.

Sztáray K. Egy grajczárom sem volt; Dessewffynek sem volt, úgy-e? Józiska, szólj, de ne ily fictionibus poeticis. **)

Dessewffy J. Hát nem elég fizetés-e, ha avval a' szerencsével 's becsülettel bir valaki, hogy azt, a' mit más hosszasan mond, rövideden kitehesse? A miben másutt három vagy négy hónapig gyakorolják a' jó eszü ifjakat, abban ná- lunk azért kell két három esztendőt eltölteni, mert a' tárgyak, melyek előfordulnak, megérdem- lik, hogy három-négy esztendőt töltsön az ember ezen gyakorlásban. Az én conceptusaimnak p. o. nagyobb része ehez hasonlított: »a' bukarói sóper- ceptor alázatosan esedezik, hogy a' sőházban három kéményt seperthessen; vagy pedig ehez: a' Fiumei bírák jelentik nagy alázatossággal, hogy a' múlt vasárnap nyolcz és kilencz óra között este nagy verekedés volt a' csapszékben, de hogy Istennek hála, senki sem vesztette el a gy- velejét.« Az ilyen dolgok az első tekintetre ki- csinségeknek látszanak ugyan, de ha közelebbről nézi az ember, meg kell vallania, hogy felette élesitik az elmét, 's megérdemlik, hogy a' sze-

*) A lecke marad lecke és bennünk fog maradni.

**) Költői képletekben.

Mai számunkhoz fél ív melléklet van csatolva.

mit sem tenni. És igaz van, mert a betegséggel eltöltött idő csakugyan elvész nemzetgazdasági szempontból és annak a munkának, amit a beteg ember elmulaszt, ép úgy volna áraszabható értéke, mint az önkényt elhenyéltnak.

Megkísértem önök előtt kimutatni a betegség által elmulasztott munka értékét és ez által közvetve rámutatni az egészség és az ezt előmozdító intézkedések nemzetgazdasági hasznára és értékére.

A beteg ember cselekvésre, produktív munkára nem képes, pedig életünk becse főként teljesített munkánk értékétől függ; ennél fogva az egészség becse az egyénre nézve egészen önkényt érthető dolog, amely külön bizonyításra alig szorul. Nem így, ha az egyént, mint a társaság részesét fogjuk föl, aki nem csak a saját egészségének örül, nem csak annak előnyeit élvezi, hanem, akinek társai egészsége is ép oly előnyére válik, akinek az ezek egészségében okozott kár, a betegeskedések által okozott kényszerű henyelés, vagy munkaszünet közvetve szintén többkevesebb kárt okoz szükségképpen. Nem lesz tehát érdek nélkül való dolog, ha megkísértem számítás alapján kimutatni a betegség okozta közkárt.

Számításunk alapjául vegyünk fel például egy 10000 lakossal bíró várost és tegyük fel, hogy ez a tizezrenyi lakos az év 365 napján át folyton dolgozik és keres; vagy — ha úgy tesszük — tegyük fel, hogy egy tetszés szerinti népességű városnak tizezer oly lakosa van, aki egész éven át dolgozhatik és kereshet. Tegyük fel továbbá, hogy egy-egy dolgozó lakos napi munkájának az átlagos értéke csak ötven kr., ami átlag véve épen nem sok, mert a 10000 között sok lesz olyan, aki félannyit vagy kevesebbet sem keres, de viszont sok olyan is, aki a fölött összegnek tizeszeresét is megkeresi. A 10000 lakos átlagos évi keresetét tehát 1.825000 ft értékkel véve fel, épen nem haladjuk túl a valóságot, sőt inkább alatta maradunk annak.

A statisztikusok pontosan — kiszámították, hogy oly viszonyok között, mint amilyenek körülbelül a mieink, mindenki átlag 20 napot betegeskedik el az évben, vagyis, hogy átlag 20 napját az esztendőnek kénytelen betegség miatt elhenyéltni. Ez az átlagos 20 nap megint úgy értendő, hogy az összes lakosság által betegséggel eltöltött napok összegét szétosztjuk az összes lakosságra, vagy — ha tetszik — a dolgozó és kereső lakosságra; mert bizonyára van sok oly szerencsés ember, aki épen nem, vagy jóval kevesebb ideig betegeskedik az éven át, de ezekkel szembe ismét azok állanak, akik a fölött napok számának többszörösét is elhenyéltek kényszerűségből, betegséggel.

Ha — megmaradva a tizezer lakos mellett — föl vesszük, hogy ezek mindenike 20 napot betegeskedik el évente, kétszáz ezer betegnap jön ki; minden betegség miatt elhenyéltnak munká-

gény legény legalább is két vagy három esztendőig minden fizetés nélkül becsületből azokban foglalatoskodjék.

Pothurnyay A. A fondorló soha és sehol sem mehet elé.

Dessewffy F. S mégis előmentem volna, ha az egri püspök pártfogását elfogadtam volna. Széles szárnyai alá akart venni s megígérte, hogy concipistának tetet Bécsben a Magyar Cancelláriánál, de még megérkeztem, volt már; akkor Pásztoryhoz, a'ki akkor nagy embernek tartott. Megvallom, én sem a' közzónak előmozdítása végett, sem azért, hogy nagy úr lehessenek idővel, nem fogtam a' szolgálathoz, hanem únszoltak atyámfiai, s akaratom ellen engedtem nekik. Egy vén asszony névén azt jövedölte, hogy kevés idő múlva gazdag excellentiás úr fog lenni belőlem. Be nem esmérte sem öccsét sem a' világot ez e szegény lélek! Elszánván magamat az olasz szélekre, azt tudtam, hogy majd paradicsomot találok ott, s Pásztoryban félistent; de Fiumében purgatóriumot leltem, bécsi concipista helyett practicans lettem az Adriai tenger mellett. Pásztory szeretett, de mivel minden repraesentatióm' más 's más szóval kezdtem, s mivel Antónius Mária Orebics helyett Mária Antonius Orebics irtam, utálta munkáimat. Soha életemben és sehol nem voltam szorgalmasabb, s mindenütt jobban elégedtek meg velem mint ott; olyan volt állapotom mint egy szerencsétlen szerető, a' kinek minden, a' leghevesebb szerelmének jeleit is a' mátkája kegyetlenséggel jutalmazza. Unalमत epedés-

kamulasztását fél forintra becsülve, máris 100000 forintnyi évi értékvesztést hozunk ki.

Pedig ez még nem minden, ez még csak a közvetlen munka- és keresetmulasztás, az amit a jogászok deácul »lucrum cessas«-nak mondanak; hozzá kell még ehhez vennünk a »damnum emergens«, vagyis azt a közvetett kárt, amit a betegeskedések részint az általok okozott tényleges kiadások, költségek, részint pedig az által okoznak, hogy súlyosabb betegségek esetében a beteg hozzátartozói is többé-kevésbé gátolva vannak, ha egyéb által nem, hát a részvét és lelki fájdalom által, foglalkozásukban s így keresetükben. Az ily módon eredő kárt igen alacsony számítással ugyanannyira tehetjük, mint a közvetlen munkamulasztást s e képen 10000 lakosnál évente 200000 ftnyi betegség okozta kárt hozunk ki évenként, ismétlem igen alacsony számítással is.

De ezzel még nincs kimerítve minden kár; eddig még mindig csak a jövedelemcsökkenést tartottuk szem előtt, pedig a betegeskedés tökevesztéssel is jár. Ugyanis — fájdalom — nem minden betegség végződik gyógyulással, a betegek közül egy bizonyos szám el is hal, még pedig oly szám, mely egyenes arányban áll a megbetegedések számával, azaz minél több betegszik meg, annál több is hal meg. Már pedig minden elhalt munkabíró emberben a társadalom emberanyagban fekvő drága tökevegyonának része megy veszendőbe. Ennek az értéke is áraszabható, de mert már kívül esik mai feladatunk szűkebbre vont határain, beérem velem, hogy egyszerűen reá mutatok.

Reményem tisztelt hallgatóim, hogy az eddig mondottakkal is meggyőztem már önöket a felől, hogy az emberegészség, eltekintve magasabb szempontból felfogott eszményi értékétől, közgazdasági tekintetben is, áraszabható értékű valami. Pedig — mint mondani szokás — az éremnek még csak az egyik felét láttuk, csak a betegség okozta közkárt méltattuk figyelemre. Az érem másik felén az a közhaszon áll, amit a népesség egészség által életben, életkedvben és munkaerőben nyer, ez pedig ugy emberiségi, mint közgazdasági tekintetben talán még magasabbra helyezendő és értékben is jóval nagyobb a betegség okozta közkárnál. Vegyük csak például a jó közegészségi állapot sok hasznai közül annak egyik legközelebbi eredményét, az élettartam átlagos emelkedését; könnyen kiszámíthatnók az ebből eredő munkatöbbletet. Azonban nem kívánom tovább fáradszani figyelmüket számításokkal, elégnék vélem, ha egyszerűen felmutatom az éremnek azt az oldalát is.

A felolvasó estről.

A vén vármegyeháza ma egy hete úgy számra, mint előkelőségre nézve szép közönséget fogadott nagytermében. A falragaszok és lapunk

ben töltöttem, s kevésben mult, hogy nem hittem el magammal, hogy vagy én legyek számár, vagy azok, a' kik hajdan megelégedtek szorgalmatosságommal. Ő Felsége engedelméből olaszországi utam, Soóknak, kedves barátomnak társaságában, enyhülésemre szolgált; visszajövetelkor concipista lettem. Nem irtam ott én verseket, sem a' csalárd olaszokról, sem könyvet az ügyefogyott magyar kereskedésről, csak azon iparkodtam, hogy mennél előbb megmenekedhesem a' terzákai szikláktól, s midőn secretariusnak akartak csinálni Batthyányval együtt Fiumében, arra kértem Pásztoryt, hogy concipistának ajánlana inkább Bécsbe. Megtette végtére nagy nehezen, minekutána egy hétig pro et contra gondolkodott volna; az ajánló levelet valami Susanni (honorarius secretarius) csinálta; Pásztory háromszor törülte le egész munkáját a' szegény secretariusnak, s negyedszer maga majd egészen újra csinálta az ajánló levelet, s csak akkor volt úgy, hogy már nem lehetett volna jobban. Három hét múlva aztán Bécsbe küldte, én pedig magam személyesen Bécsbe érkeztem, a' mostani Fölségünkhöz folyamodtam, a' Fejedelem az akkori Palatinushoz, herczeg Leopoldhoz, felséges testvérehez igazított, azt mondván: nem nevezhetek most Bécsben concipistákat. Még Budán sem voltam, s hallottam már, hogy Szentiványi Medárd, a mostani tárnokmesternek fia, legyen concipista Bécsben. Ez kétség kívül Ő Felségének hire nélkül esett meg.

Pothurnyay A. Mert talán Medárd nem ér-

utján is jóval előre hirdett szellemi élvezet ingere nem hagyta érintetlenül a nagy közönséget. A meghívó szava elhangzott a vidékre is s kivált Patakról és N.-Mihályból sokan látogattak el városunkba tisztán azért, hogy velünk együtt merithessenek s üdülhessenek a tudományos művelődésnek abból a modern izü forrásából, melynek népszerű nyilvános felolvasás a neve.

S.Patak tudományos intézeteit tizenkét tudós professzor képviselte a hallgató közönség tömött soraiban. Elejétől végig úgy figyelmezték az előadók minden szavára, mint egy-egy morózus kritikus. Mikor az egyes felolvasások elvégződtek, ók mentek elől az éljenzés meg a taps jó példájával. Mintha csak azt akarták volna mondani: Ujhely tud, ha akar, olyasfélét is kínálni, mit Patak tudós világa csak örömmel vehet. A s.pataki tanítóképző intézet nagyreményű flaltsága egész rajt küldött a felolvasó estre, még pedig az ó-kor nagy példáit követve — túr- és retúr az apostolok fogatán. Éljenek a derék ifjak. Ott láttuk az ujhelyi gimnázium jeles igazgatóját is (többed magával) a legfigyelmezőbbek padján azzal a komoly kifejezéssel arcán, hogy — a jó pap holtig tanul. És láttunk öregeket nagy számban, kik itt is elől mennek, hogy a fiatalabb nemzedék ne maradjon példaadás nélkül. S amit legelőször kellett volna emlitenem, ott volt a szép nem is a legelső sorban, kissé fogyatékos számban ugyan, de annál imponálóbb képviselőben. Nem maradt otthon az intelligencia felé szívesen hajló u. n. polgár-elem se. Szóval voltak annyian, hogy a nagy terem tömve volt.

Ha a kezdet a legnehezebb s ha ez sikerült, az úgy nyerve van: akkor az első est sikeréből következtetve már is gratulálhatunk a felolvasó nyilvános előadások hoszu életéhez. Rendezők és nagy közönség megértették, megszerették egymást. Ez minden földi frigy tartosságának az alapföltétele. Most már csak — szaporodjanak. Ugy legyen!

A felolvasó est lefolyásáról tudósítók ezeket írja:

Dr. Chyzer Kornél, vármegyénk érdemes főorvosa, mint a rendező bizottság fáradhatatlan elnöke, bevezető beszédében körül-belül a következőket mondotta: Látott ő egyszer egy terjedelmesebb könyvtárt, melynek tetéjébe ez volt írva latinul — *semmit sem tudni: ez a legnagyobb boldogság.* Nem tagadja, voltak idők, amikor ilyen elvekből is meglehetett élni, kivált olyan országban, melynek földje a csekély fáradsággal is búsán fizetett; hanem a mai korban az önfentartás, rohamos haladás, a megváltozott társadalmi viszonyok hathatós erő kifejtést igényelnek ugy az egyes egyén, mint a nemzetek részéről. Régen a tudomány elrejtett mécsvilág volt, ma világító és melegítő nap, melytől szétfoszlik a tudatlanság köde; tisztábban kezdjük látni a titokzatos természeti dolgokat s örökös törvényszerűségeit ismerünk föl ottan, ahol a letűnt az emberöltők még a végzetre hivatkoztak. Azután hangsúlyozta, hogy ha már a mai kor jobban ismeri, mint ismerték az elődök a természet erőt s azok hatását az emberi társadalomra: többet is tehet s többet is kell tennie ugy a jelen, mint a jövődó társadalom egészségügyének érdekében. Morális kötelességük az egészségügy szolgáltnak, hogy mindent elkövessenek a közjó és jobb jövődó biztosítása céljából. Egy ilyen kötelesség a nagy közönséggel megizeltetni s apránként megösmertetni a közegészségtan alapelveit. Erre a legalkalmasabb forma a különben test és lélekölő

demelette meg semmi módon Ő Felségének ezen kegyelmét?

Dessewffy F. Nem mondom én azt; bir Ő mind atyjának mind maga érdemeivel, hanem mivel Ő Felsége tartja a' szavát.

Sztáray K. Igen, de nem azok az Ő nevében, a' kiknek parancsol; fog is Ő Felsége egy concipistáru gondoskodni.

Pothurnyay A. Nem is lehet azt kívánni; de nem kellett volna oda hagyni Fiumét.

Új pipára gyujtván.

Dessewffy F. Lehetetlen volt, édes apám uram, tovább ott maradni, mind nagy arú ott, az unalmon és sanyargattatáson kívül, jobb nem lenni con. secretariusnak, mint epedni.

Soók F. Ennél nincs igazabb.

Berzeviczy G. Vallyon — mond meg, Soók barátom — mért nem elégedett meg semmiképen Pásztory Dessewffynek munkáival?

Soók F. Ha akármilyen hiába való tárgyúl is csunya betüket lassan tudott húzni Dessewffy; ha ugyanazon conceptust hatszor-hétszer újra tudta, meg újra tudta volna leírni; ha sok szókkal szeretett volna élni; ha rosszabbul de lassabban tudott volna dolgozni; ha sohasem disputált volna a' Gubernátorral; ha azon kívül csudálta volna Pásztoryt; s kivált ha kevesebben dicsérték volna mások bizonyosan jobban kedvelte volna munkáit. Tanubizonyosága vagyok, hogy igyekezett alkalmaztatni magát Pásztoryhoz de tüzes természete ellen van a' hajszaíhasogatás

Folytatás a mellékleten.

lességünknek tartjuk e helyütt kijelenteni, hogy az adóbehajtás körüli mulasztás nem hanyagságból ered, hanem a nép fizetési képtelenségéből; amennyiben — mint a nagy közönség is tudomásával bír, 1885. évben Hidvég község majdnem teljesen leégett s körülbelül 100.000 ft kárt szenvedett, ehhez hozzájárult még az 1886. 1887. évi rosz termés, illetve a silány életár, mely csapások miatt az ezelőtt virágzó község jelenleg a megélhetés gondjaival küzd.

Az ily anyagi helyzetben levő község ellen, — igaz ugyan, hogy a törvény senkinek nem kegyelmez, a köztök, velök élő, s velök szükölködő hivatalnokok, a törvény szigorát nem alkalmazhatják, ha csak az a nélkül is elkeseredett nép megtámadásának s bosszujának magokat kitenni nem akarják.

Tudja azonban e nép kötelességet, s lascskán apródonként, tartozását az év végéig lerovandja, mutatja már azon körülmény is, hogy az 5200 ftból ma csak 2000 ft van hátralékban.

Amidőn tek. Szerkesztő urat ezen levelünk-

nek, a legközelebbi számban leendő közlésére kérnénk, hazafui tisztelettel vagyunk.

Sajó-Hidvég, 1887. évi nov. hó 18-án.

Molnár László, Kis János,
körjegyző. bíró.

Szerkesztőségi posta.

W. S. Budapest. Előre kell bocsátanunk, hogy semmit sem közlünk, ha nem tudjuk kitől jött. Beküldött dolgozatának elmerengő része sikerült, leíró része szintelen, a derült sajátságú tárgyát ködös világításban mutatja be. Hogy névtelen íróját szóra érdemesítjük — tesszük, mert kontempláló alanyisága párosulva van költői vonásokkal. Irjon a témáról irányított — ezzel szívesen láthatjuk, ha nevének szólni hatjuk.

R. L. urnak. Lipse. Megérkezett, s besoroztuk. Szíves üdvözlét.

D. G. köszöni H. M.-nak a szíves megemlékezést.

Felelős szerkesztők:

PAYZSOSS ANDOR és HORVÁTH JÓZSEF.

Főmunkatárs: DONGÓ GY. GÉZA.

Kiadótulajdonos: ÖZV. BORUTH ELEMÉRNÉ.

Nyilt-tér. *)

A legjobb gyógyszer tyúkszem

és minden a bőrben lévő szétgyökerezés ellen a Meissner gyógyszerész (központi szétküldési raktár Pécsen) híressé és alkalmassá vált

tyúkszem- és szömölcs-flastroma

melynek használatánál minden tyúkszem 3 nap alatt eltávolítik. E gyógyszer semmiümmé ártalmas anyagot nem tartalmaz.

1887. januártól júliusig 3000 elismerő nyilatkozat.

Ára egy papirtokban 1 frt, félpapirtok 60 kr. Postával az öszszegnek előre beküldése mellett 15 krral több.

Kaphatók minden bel- s külföldi gyógytárban

S.-A.-UJHELYBEN: Zlinszky József, Ungváron Hoffman Béla, Lám Sándor és Bene Lajos, Tokajban Reuner Dezső és Czigányi Béla, Nyiregyháza Korányi Imre, Miskolcon Herz M. és Szabó Gyula gyógytárban.

*) E rovat alatt közltekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETMÉNYEK.

Sirkövekre feliratok vésése és aranyozása

SIR-EMLÉK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

Sirkövek újabb tervezése

BURGER ADOLFNÁL
S.-A.-UJHELYT

Főutcán, a „Vörös ökör” vendéglő épületében.

MINDEN IDŐBEN

nagy választékban tartok s kívánatra felállítok

POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,
VÖRÖS MÁRVÁNY
és homokkő sarkövet.

Tisztelettel
BURGER ADOLF
vállalkozó. 15-52

Sürgőnyozim:
Burger Adolf S.-a.-Ujhely.

Jutányos áron készíttetnek.

Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldeték.

316. sz.
1887.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagy-mihályi kir. járásbírósg 2261. számú végzése által Singer és Liebmann budapesti kereskedő cég javára Neuvirth Dávid ellen 240 frt tőke, ennek 1887. év szeptember hó 16. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 43 frt 48 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1290 frtra becsült 20 hordó bor, 5 hordó szamorodni bor, 1000 liter spiritusz, 500 liter szilviorumból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2454/87. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Nagy-Mihály községben leendő eszközésére 1887. évi november 30. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Mihály, 1887. évi november hó 4. napján.

Tahy Béla,

kir. bir. végrehajtó.

Az eredeti s legújabb

SINGER varrógépek

gomblyuk készülékkel

csakis Pápai Manó sátoralja-ujhelyi gyárfiók-telepében kaphatók kedvező részletfizetés mellett

Pápai Manó

S.-a.-Ujhely,
Wihs cukrászdájával szemben.

373/1887. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szerencsi kir. járásbírósg 3207/p. 87. számú végzése által Zipszer Albert javára Zvolinszki Broniszláv és neje Bukovszky Valéria ellen 213 frt 22 kr. tőke, ennek 1886. év december hó 31. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 39 frt 64 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 623 frtra becsült házi butorok, eszközök, zongora, szekerek, 2 ökör, 3 riska tehénből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3776/p. 87. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Mádán végrehajtást szenvedettek lakásán leendő eszközésére 1887-ik évi november hó 22-ik napjának délután 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. LX. tv. czikk 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerencsen, 1887. évi november hó 6. napján.

Hegymeghy László,
kir. bir. végrehajtó.

TK. 3118. sz.
1887.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szerencsi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a tályai népbank végrehajtónak Lichtmann Dávid végrehajtást szenvedő elleni 119 frt tőkekövetelés és járulécai iránti végrehajtási ügyében a szerencsi kir. járásbírósg területén lévő Rátka község határában fekvő, a rátkai 142. számú tjkvben Lichtman Dávid tulajdonául 369. hr. sz. alatt felvett felelészbeni birtokilletőségére 387 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi december hó 14-ik napján délelőtti 10 órakor Rátka község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 38 forint 70 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. LX. törvcikk 42. §-ában jelzett ár-folyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsszolgáltatni.

A kir. járásbírósg mint tkvi hatóságnál Szerencsen, 1887. évi szept. hó 27-én.

Kiss György,
kir. aljbíró.

Tk. 2940. sz.
1887.

Árverési hirdetményi kivonat.

A homonnai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Géczy István tiszteletbeli alügyész Weisz Julia és Mária kiskorúak képviseletében kirendelt gondnok végrehajtónak özv. Kochma Andrásné mint kiskorú gyermekeinek t. és t. gyámánya és társai végrehajtást szenvedők elleni 80 frt tőkekövetelés és járulécai iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a homonnai kir. járásbírósg területén lévő Topolovka községe és határában fekvő, a topolovkai 22. sz. tjkvben A. I. — 44. sorszám alatt foglalt 1/2 volt urbéri bel- és kültelekből, valamint 1. sorszám alatt foglalt irtásból felelészben Kochma András illető jutalékra az árverést 543 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb jelölt ingatlan az 1887. évi december hó 12-ik napján délelőtti 9 órakor Topolovka község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 54 frt 30 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. LX. törvcikk 42. §-ában jelzett ár-folyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsszolgáltatni.

Kelt Homonnán, a kir. járásbírósg mint tkvi hatóságánál, 1887. évi szeptember hó 16-án.

Hornyai,
kir. aljbíró.

368/887. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bir. végrehajtó közhírré teszi, hogy Princz Sámuel v.-ujfalusi lakosnak Klein Ignác ugyanottani lakos elleni 438 frt 27 kr. s jár. iránti ügyben a tokaji kir. járásbírósgnak f. évi 2248. polg. sz. végzése alapján az árverés elrendelvényén, annak alperes lakásán V.-Ujfaluban leendő megtartására 1887. évi november hó 25-ik napjának délutáni 2 órája tűzött ki határidőül, midőn az alperestől bíróság lefoglalt 498 frt becsértékű széna, szalma, különféle gabonane-műek, 2 drb ökör, gazdasági eszközök és házi butorokból álló ingóságok készpénzfizetés mellett becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Tokajban, 1887. november 9-én.

Fekete Zsigmond,
bir. végrehajtó.

meghidegült poraira. Néma beszédet folytatnak az igazi érdem jutalmáról, minek a sir szélénél még nincsen vége. Meg lesz az örökítve vármegyénk annáleseiben is, melyeknek *tizenhárom kötetébe* ő annyi remek lapot irt aranytollával. Mélyen fájjalja az ő elhunytát lapunk is, mely benne a névtelen munkatársak egyik legjelesebbikét vesztette el örökre. Tolla, melylyel hivatalának szolgált, nem marad, mert nem maradhat sokáig gazdátlanul; de stílusa, melylyel a társadalom boldogításáért oly hön dobogó szívének érzelmeit, józan s egészséges világnézetét lapunk utján közölte, ketté tört... Legyen áldott emlékezte!

(A Füzy Kálmán halálával megüresedett) vármegyei I. aljegyzői állomásra tudomásunk szerint ez ideig *Horváth József* árvaszéki ülnök lapunk szerkesztőtársa és *Thuránszky László* II. aljegyző, az esetleg megüresedendő árvaszéki ülnökség elnyeréséért pedig *Polányi Gyula* nagymihályi szolgabíró és *Kiss Ödön* köz- és váltó ügyvéd a pályázók. Míg ha az aljegyzői állomás nyílnék meg, az állomásra *Szemere György* tb. vármegyei aljegyző, és valószínűleg a vármegyei igazgatási gyakorlatokai fognak egymással szemben állani a legközelebbi vmegyei rendes közgyűlésen megejtendő választás küzdterén.

(Erzsébet királyné becses névnepja) alkalmából tegnap a r. kath. templomban ünnepi isteni tisztelet volt. Jelen voltak a törvényhatósági, állami, városi tisztviselők és hatóságok, ugyszintén a mindkét nembeli, elemi és felsőbb iskolába járó növendékek a tanárok, tanítók s tanítónők vezetése alatt szép számban. A templomi karénekeket a gimnáziumi ifjuság énekkara szolgáltatta, mely minden bírálaton felülemelkedő szabatos s bensőséggel előadott darabjaival nemcsak a templomi ünnep emelkedettségéhez, hanem annak hazafias jellegéhez is teljes sikerrel járult.

(Thomán István) zongoraművész, vmegyéni fia, ki a berlini nagy közönség előtt csak nemrég nagy sikert aratott, *Margitai József* szíves közreműködésével folyó hó 26-án fogja helyben a vármegyei háza nagytermében mult számunkban jelzett jótékonycélu hangversenyét megtartani. Műsora következő: 1. *Beethoven*. Szonata Esdur. Op. 81. Előadja: a hangversenyző. 2. *Titto Mattei* (Az nem igaz!) Románc. Előadja: Margitai. 3. a) *Chopin* Nocturne Es-dur. b) *Chopin* Etude Giss-moll. c) *Chopin* Bercense. d) *Chopin* Barcarolle. Előadja: a hangversenyző. 4. *Magyar népdalok*. Előadja: Margitai. 5. a) *Liszt* Etude F-moll. 6. *Chopin-Liszt* Chant polonais. c) *Liszt* 12-ik magyar Rhapsodia. Előadja: a hangversenyző. — Helyárak: Számozott szék 2 ft. Kőrszék 1 ft 50 kr. Bemenet 1 ft. Jegyek előre válthatók Lóvy Adolf könyvkereskedésében. A tiszta jövedelem negyedrésze a helybeli árvasegélyző és jótékony-sági egyesület javára fog fordíthatni.

(Időjárásunk) hirtelen télies irányba fordult. Éjjelenként erős fagyok vannak s uton-utfélen csontkeményre merevedett a térdig érő sárhabarák. Az erős fagyok a héten nem egyszer dermesztő északi szelet is hoztak. A hónap még csak a hire érkezett hozzánk Abaujból, meg felvidékünkről, ahol már fél méteres hó fűdi a térségeket, itt-ott hatalmas hófúvások is támadtak, melyek az o.-ruszkai szerpentinakon még a fuvarforgalmat is megakasztották Galícia felé. Ohajtandó, hogy az erős hideg kitaró legyen s a fenyegető ragadós nyavalyák csirámagvait előlje. E hó 13-ára viradólág városunk Hajnal nevű utcáján egy elzúlótt asztaloslegényt teljesen megfagyott állapotban találtak.

(Suum — cuique.) Mult számunknak a *Vármegyei gyűlésterméből* című rovatába az a hiba csúszott be, hogy a bodrogközi járásban oly szép sikerrel befejezett parasztaba-tanfolyam vezetőjeül dr. Marossy Antal körorvost említettük föl dr. Frieder Zsigmond helyett. Az osztó igazság ellen akaratlanul elkövetett tévedést ezennel jóvátesszük.

(Zsinagóga betetőzése.) Az ujhelyi »st. quo« izr. hitközségnek impozáns új temploma, ma-holnap fedelék alá kerül. Az ács munkával már készen van ügyes mestere Kertész János s. pataki lakos vállalkozó. A szövevényesen összerótt s hatalmas bordázattal borított tetőszerkezetnek, mely ő német stílusban van tartva, nap-nap mellett sok szemléltető akad. A zsinagóga egyike lesz városunk legtermetesebb középületeinek. Erőteljes, izmos, ó-divatú alkatával máris megragadja a szemhatárról városunk felé révedező tekintetet. Nyomott hangulatán fog talán enyhíteni, öreges képen fog talán fiatalítani a decoratív művészet.

(Személyi hir.) *Darvas Imre*, Torna-Abauj vármegye és Kassa szab. kir. város törvényhatóságok érdemes főispánjának tiszteletére, tíz évi szolgálata örömmünnepeül, jövő hó 10-én d. e. 10 órakor vármegyeje rendkívüli közgyűlést, d. u. 4 órakor pedig Kassa város közgyűlést fognak tartani. Hírlik, hogy a jubiláris ünnepiségek megtartása után a derék főispán nyugalomba készül sőt utódjárul is beszélnek már, öccse *Darvas Ferenc* orsz. képviselő személyében.

(Küldöttségi tárgyalások) voltak e héten *Vácmándy Ödön* főjegyző elnöklété alatt. Eddig elintéztést nyert az iparszabadság védelme érde-

kéből készített rendelt vármegyei szabályrendeletbe beérkezett hivatalos adatok megvitátása, ugyszintén a vármegye területén lévő községek részére alkotandó szabályrendeletek szerkesztésénél irányadóul szolgáló s a vármegye főjegyzője által egybeállított javaslat taglálása, mely lényeges pótlásokkal a köztörvényhatóságnak legközelebbi rendes gyűlése elé fog terjesztetni.

(Részvét.) Dr. *Szabó Gyula*, miskolczi lakos előkelő polgárt és családját mély gyász érte, édes anyja, Zemplénvármegyének egyik köztiszteletben állott úrnője f. hó 13-án Tályán elhunyt 76 éves korában. A boldogultnak hült tetemeit kedden, e hó 15-én temették el nagy közönség mély részvéte mellett. Béke hamvaira.

(Köszönetnyilvánítás.) Özv. gróf Török Bálintné, sz. br. Révay Zsófia ő kegyelmessége, Kozma község iskolája részére, egy porcellán-kályhát ajándékozott melyért, fogadja a községi képviselőtestület és az iskolaszék nevében, hálás köszönetünket. Kozmán, 1887. nov. hó 12-én. Tóth Mihály, bíró; Szabó Sándor, közs. bizott. tag; Veszprényi Vincze tanító s iskolaszéki jegyző.

(Nevezetes) 4 napja volt a közegészségügynek! A halál angyala, ami oly ritkaság, november 3., 4., 5. és 6-ikárul teljesen megfellekedezett. Ezen a négy napon egy haláleset sem fordult elő. Különbön is véghetlen feltűnő, hogy ilyen furcsa rosz időjárás mellett az egészségügy kitünően áll. Hiteles forrás után közöljük, hogy 10 év alatt, még egy éven át sem fordult elő október és november hónapokban oly kevés halálozás mint ez idén. Adja isten, hogy továbbra is így legyen!

(Nimródok öröme.) Szécs-Keresztúrról írják, hogy az ottan e hó 17. és 18-án a sz. kereszturi vadásztársaság által rendezett hajtóvadászaton elesett 1 db nyest, 5 db őzbak, 29 db nyul és 7 róka. A 22 tagból álló vadásztársaság nagy áldomással vett búcsut a »jó aratás« színhelyétől.

(A szivargyártás terjedelméről) érdekes kimutatást terjesztett elő a m. kir. pénzügyminis-ter, kapcsolatban a dohány-monopóliumra vonatkozó új törvényjavaslattal. A kimutatás szerint 1885-ben Magyarországon 576 millió 329 ezer, 697 darab szivar és szivarka fogyott el, mely darabonként csak csak 3 kr-ával véve is értékét. közel 16 millió ft bevételnek felel meg.

(Az esztergomi lapokban) olvassuk, hogy egy ottani lakos egy a pesti magyar kereskedelmi bank változletében vásárolt részletiv alapján október hó 1-én a Bécs városi sorsjegyek második főnyereményét 20,000 frrtal volt szerencsés megnyerni. — Midőn ezt felemlítjük, nem mulasztjuk el a fenti intézet, lapunknak mai számában megjelent hirdetésére t. olvasóink figyelmét felhívni.

(Lapunk zártakor vesszük a szomorú hirt), hogy özv. *Füzy Kálmán*, ugyszintén *Klein Ti; vadar* barátunk is, akik a halálra vált jó férjet, illetve jó barátot oly önzetlen s hősies önfeláldozással ápolták, beteges fekszenek. Betegségük jellege ma még nem aggasztó, s hisszük, hogy az egy hétig tartott éjjel s nappali aggodalmas talponlét által megviselt szervezetben támadt zavaroakat a nyugalmas pihenés rövid idő alatt megfogja szüntetni. Ugy legyen — szivünkben kívánjuk.

Irodalom.

A községi előjárók figyelmébe. »A Magyar Közigazgatás«, mely immáron VI. évfolyamába lép s melynek kiadó-szerkesztője Budapesten (Sebestyén-rér 6. sz.) *Boncsa Miklós*, méltán örvend a nagy közönség anyagi és erkölcsi pártfogásának; mert címe, *magyar közigazgatás*, egyszerűsind gazdag rovatában kiváló szakértelemmel megvalósított program is, vezércikkeiben, melyeket alaposág, világosság és vonzó előadás jellemnek, rendszerint a magyar közigazgatásnak egy-egy égető kérdése van bemutatva és megvitatva. Egyéb cikkeiben pedig a gyakorlati közigazgatásnak egy-egy konkrét esete van tüzetesen ösmertetve úgy, amint az abban jelentkező jogi elvet felsőbb bíróságaink, vagy a belügyminis-teriumnál kelt döntvények stílizálták. Általában el lehet a »Magyar közigazgatás«-ról mondani, miképp annak olvasása, és tanulmányozása kell, hogy életszükséget képezzen minden közigazgatási tisztviselőnél, aki hivatalos nevét önérettel viselni akarja és aki, mint a jó pap, holtig kíván tanulni. Nagyon okosan tennék, kivált nagyközse-geink előjárói, ha a »Magyar közigazgatás«-t mely minden csütörtökön igen bő, változatos, érdekes és tanulságos tartalommal jelenik meg, s előfizetési ára egész évre 8 frrt, a községi költségelő-irányzatokba felvennék, vagy azt a vegyes kiadásokra nyert költségvetési fedezetből iparkodná-nak beszerezni.

Gyakorlati tót nyelvtan. Dr. Ahn F. tanmódszere szerint saját második német kiadása után átdolgozta *Glósz Miksa* főgimn. tanár Budapesten. Lampel Róbert kiadása 1888. A 208 lapra terjedő műnek ára 80 kr. Igen jó és praktikus kézi könyv az irodalmilag használatos tót dialektus megtanulására.

A magyar nép könyvesháza. E cím alatt

Nagy István Turóc-Sz.-Mártonban egy, a téli hónapok alatt tiszter megjelenő népies folyóiratot indított meg azon célból, hogy a népet erkölcsne-mesítő és hasznosirányú olvasmányokkal lássa el. E célból közölni fog tanulságos elbeszéléseket, népszerűen írott gazdasági, egészségügyi és ismeretterjesztő cikkeket, ismertetni fogja a népet érdeklő újabb törvényeket. Szóval minden tekintetben tanácsadója kíván lenni a népek. Az eddig megjelent két szám tartalmából a következő cikkeket emeljük ki: Az ezermester. Elbeszélés. — A fütésről. — A lakásról. — Gazdasági levelek. (A szántás- és vetésről). — Milyen takarmány ad jó tejet stb. Előfizetési ára a 10 füzetnek 60 kr, melyet a községekben 2-3 krajcárjával is össze lehet gyűjteni s e csekély összeggel egy községi könyvtárnak vetik meg alapját. Ajánljuk olvasóink szíves pártolásába e hasznos vállalatot.

Képes folyóirat, a Vasárnapi Ujság füzetekben Ezen új vállalat huszonnegyedik füzeté a következő tartalommal jelent meg: Utazás ismeretlen állomás felé. — A műcsarnokból. — A királyfi Görgényben. — Órák, napok... Költemény Lévy Józseftől. — Széphalom. Fejes Istvántól. — Nyáry Krisztina. — Stoczek József. — A honvágy. Költemény Rudnyánszky Gyulától. — Halottak napjára. Költemény Dömötör Jánostól. — S. L. ravatala mellett. Költemény Vártesy Gyulától. — Egy temető — papirusból. Várnai Sándortól. — Rókák és rókavadászatok. — A Don Juan-legenda. Marciányi Györgytől. — Muley Hasszán, Marokkó szultánja. — A japáni hegyi kristály. — A forró eledel. — Irodalom és művészet. — Egyveleg. — Sakjáték. — Rajzok: A görgényi medvevadászatok. (Melléklet). — Az országos magyar képzőművészeti társulat őszi kiállításából. (13 képpel). — A görgényi kastély. — Az öreg Vaszil, görgényi medvevadász. Melka Vince rajza. — Görgény-Szent-Imre. Melka Vince rajz. — Kazinczy Ferenc sirhalma Széphalmon. — Kazinczy Ferenc mauzóleuma Széphalmon. — Bedegi Nyáry Krisztina. — A szucsányi templom. Dörre Tivadar rajza. — A bittsei ház-épület. Dörre Tivadar rajza. — A nagyszombari jésuita-templom. — A Thurzó-cimer. — Hricsó vára. — Az Eszterházy-cimer. — Stoczek József. — Rókák és rókavadászatok. (8 képpel). — Muley Hasszán, Marokkó szultánja. — A japáni hegyi kristály. (három képpel). — A Képes Folyóirat, mint a Vasárnapi Ujság füzetes kiadása, nyolc nagy negyedréti ivre terjedő félhavi füzetekben jelenik meg számos képpel és képmelléklettel. Az egyes füzet ára 30 kr., előfizetési ár egész évre (24 szám) 7 frrt 20 kr., fél-évre (12 szám) 3 frrt 60 kr., negyedévre (6 szám) 1 frrt 80 kr. Előfizetéseket minden könyvkereskedés utján, valamint közvetlenül is elfogad — ugyszintén mutatványpéldányt levelező lapon történő megkeresésre küld a kiadó-tulajdonos Franklin-Társulat, Budapest, egyetem-utca 4. sz.

(A »Képes Családi Lapok«) 8-ik száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Véletlenül találta. (Elbeszélés, vége.) Dr. Sziklay Jánostól. — Az első lépcsőn. Darab Lajostól. — Üres napok. (Költemény.) Kisteleki Edéttől. — Álom és való. (Beszélyke.) Csizsér Ugróczy Idától. — Tea-rózsák. (Rajz) Karr Alphonztól. Fordította: Pártényi József. — Szerellem és elv. (Elbeszélés, folyt.) Halmágyi Gyulától. — Dénes bácsi. (Genre.) Pederdi Sándortól. — A rablótámadás. (Életkép.) Felix Lilliatól. — Képeinkhez. — Mindenféle. — Képeink: Cserkesz őrszem. — A gyanus beteg. — Hajtóvadászat vége.

A közönség köréből.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Igen tisztelt városi főbíránk, kinek különben a kövezés terén is halálával tartozunk, bizonyosan összekötöttségben van *Meisner* urral a híres tyukszemtapasz feltalálójával, mert különben nem hagyta volna meg a fútcái Kellner-féle ház előtt lévő járdán azt a kátyut, és a Vörös-Ökör előtt, azt a sok folytonosság-hiányt, melyek kitünően alkalmasak arra, hogy a hegyes orruak, ha bátran sétálnak, pisze orrot, a tyukszem hiányosak pedik több szemet vigyenek haza, mint a mennyivel bírtak. Nem kell tehát a Heckske-Köz-be menni oly magasra hágni, és az ottan maradt földhányásokat és építkezési köveket felkeresni, a ki valamelyik testrészt megakarja gyilkolni, csak az ujhelyi boulevardon hétkor menni haza, akkor mikor a kalendárium holdtöltött, az ujhelyi világitás pedig teljes holdfogyatkozást mutat.

Spektátor.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A »Zemplén« törvényhatósági hivatalos közlöny f. évi 46. számában, »a vármegyei gyűlésterméből« című rovat utolsó előtti bekezdésében, a 6. jegyző között a sajo-hidvégi körjegyző ellen is kimondatott az 1883. évi LXIV. t. c. 81. § a. alapján kért felelősség.

Nehogy azonban a »Zemplén« olvasó nagy közönsége előtt a sujtott közeg, mint hanyag hivatalnok tűnjék fel, saját érdekünkben — köte-

meghidegült poraira. Néma beszédet folytatnak az igazi érdem jutalmáról, minek a sir szélénél még nincsen vége. Meg lesz az örökitve vármegyénk annáseiben is, melyeknek *tizenhárom kötetbe* ő annyi remek lapot irt aranytollával. Mélyen fájjalja az ő elhunytát lapunk is, mely benne a névtelen munkatársak egyik legjelesebbikét vesztette el örökre. Tolla, melylyel hivatalának szolgált, nem marad, mert nem maradhat sokáig gazdátlanul; de stílusa, melylyel a társadalom boldogításáért oly hön dobogó szívének érzelmeit, józan s egészséges világnézetét lapunk utján közölte, ketté tört... Legyen áldott emlékezete!

(A Füzy Kálmán halálával megüresedett) vármegyei I. aljegyzői állomásra tudomásunk szerint ez ideig *Horváth József* árvaszéki ülnök lapunk szerkesztőtársa és *Thuránszky László* II. aljegyző, az esetleg megüresedendő árvaszéki ülnökség elnyeréséért pedig *Polányi Gyula* nagymihályi szolgabíró és *Kiss Ödön* köz- és váltó ügyvéd a pályázók. Mig ha az aljegyzői állomás nyílnék meg, az állomásra *Szemere György* tb. vármegyei aljegyző, és valószínűleg a vármegye közigazgatási gyakoronokai fognak egymással szemben állani a legközelebbi vmegyei rendes közgyűlésen megejtendő választás küzdterén.

(Erzsébet királyné becses névnapja) alkalmából tegnap a r. kath. templomban ünnepi isteni tisztelet volt. Jelen voltak a törvényhatósági, állami, városi tisztviselők és hatóságok, ugyszintén a mindkét nembeli, elemi és fensőbb iskolába járó növendékek a tanárok, tanítók s tanítónők vezetése alatt szép számban. A templomi karénekeket a gimnáziumi ifjuság énekkara szolgáltatta, mely minden bírálaton felülemelkedő szabatos s bensőséggel előadott darabjaival nemcsak a templomi ünnep emelkedettségéhez, hanem annak hazafias jellegéhez is teljes sikerrel járult.

(Thomán István) zongoraművész, vmegyénk fia, ki a berlini nagy közönség előtt csak nemrég nagy sikert aratott, *Margitai József* szíves közreműködésével folyó hó 26-án fogja helyben a vármegyei háza nagytermében mult számunkban jelzett jótékonycélu hangversenyét megtartani. Műsora következő: 1. *Beethoven*. Szonata Esdur. Op. 81. Előadja: a hangversenyző. 2. *Titto Mattei* (Az nem igaz!) Románc. Előadja: Margitai. 3. a) *Chopin* Nocturne Es-dur. b) *Chopin* Etude Giss-moll. c) *Chopin* Bercense. d) *Chopin* Barcarolle. Előadja: a hangversenyző. 4. *Magyar népdalok*. Előadja: Margitai. 5. a) *Liszt* Etude F-moll. 6. *Chopin-Liszt* Chant polonais. c) *Liszt* 12-ik magyar Rhapsodia. Előadja: a hangversenyző. — Helyárak: Számozott szék 2 ft. Kórszék 1 ft 50 kr. Bemenet 1 ft. Jegyek előre válthatók Lóvy Adolf könyvkereskedésében. A tiszta jövedelem negyedrésze a helybeli árvasegélyző és jótékony-sági egyesület javára fog fordíttatni.

(Időjárásunk) hirtelen télies irányba fordult. Éjjelenként erős fagyok vannak s uton-utfélen csontkeményre merevedett a térdig érő sárhabarék. Az erős fagyok a héten nem egyszer dermesztő északi szelet is hoztak. A hónap még csak a hire érkezett hozzánk Abaújból, meg felvidékünkről, ahol már fél méteres hó fűdi a térségeket, itt-ott hatalmas hófúvások is támadtak, melyek az o.-ruszkai szerpentinakon még a fuvarforgalmat is megakasztották Galicia felé. Ohajtandó, hogy az erős hideg kitartó legyen s a fenyegető ragadós nyavalyák csirámagvaik előlje. E hó 13-ára viradólág városunk Hajnal nevű utcáján egy elzúlótt asztaloslegényt teljesen megfagyott állapotban találtak.

(Suum — cuique.) Mult számunknak a *Vármegye gyűlésterméből* című rovatába az a hiba csúszott be, hogy a bodrogközi járásban oly szép sikerrel befejezett parasztbába-tanfolyam vezetőjeül dr. Marossy Antal körörvost említettük föl dr. Frieder Zsigmond helyett. Az osztó igazság ellen akaratlanul elkövetett tévedést ezennel jóvátesszük.

(Zsinagóga betetőzése.) Az ujhelyi »st. quo« izr. hitközségnek impozáns új temploma, ma-holnap fedelék alá kerül. Az ácsmunkával már készen van ügyes mestere Kertész János s. pataki lakos vállalkozó. A szövevényesen összerótt s hatalmas bordázattal borított tetőszerkezetnek, mely ő német stíben van tartva, nap-nap mellett sok szemlélője akad. A zsinagóga egyike lesz városunk legtermetesebb középületeinek. Erőteljes, izmos, ó-dívatu alkatával máris megragadja a színhatáról városunk felé révedező tekintetet. Nyomott hangulatán fog talán enyhíteni, öreges képen fog talán fiatalítani a decoratív művészet.

(Személyi hir.) *Darvas Imre*, Torna-Abaúj vármegye és Kassa szab. kir. város törvényhatóságok érdemes főispánjának tiszteletére, tíz évi szolgálata örömmünnepeül, jövő hó 10-én d. e. 10 órakor vármegyéje rendkívüli közgyűlést, d. u. 4 órakor pedig Kassa város közgyűlést fognak tartani. Hírlik, hogy a jubiláris ünnepiségek megtartása után a derék főispán nyugalomba készül sőt utódjárul is beszélnek már, öccse *Darvas Ferenc* orsz. képviselő személyében.

(Küldöttségi tárgyalások) voltak e héten *Vacsomándy Ödön* főjegyző elnöklete alatt. Eddig elintéztést nyert az iparszabadság védelme érde-

kéből készítettmi rendelt vármegyei szabályrendeletbe beérkezett hivatalos adatok megvitatása, ugyszintén a vármegye területén lévő községek részére alkotandó szabályrendeletek szerkesztésénél irányadóul szolgáló s a vármegye főjegyzője által egybeállított javaslat taglalása, mely lényeges pótlásokkal a köztörvényhatóságnak legközelebbi rendes gyűlése elé fog terjesztetni.

(Részvét.) Dr. *Szabó Gyula*, miskolczi lakos előkelő polgárt és családját mely gyász érte, édes anyja, Zemplénavármegyének egyik köztisztviselőjében állott úrnője f. hó 13-án Tályán elhunyt 76 éves korában. A boldogultnak hült tetemeit kedden, e hó 15-én temették el nagy közönség mely részvéte mellett. Béke hamvaiba.

(Köszönetnyilvánítás.) Özv. gróf Török Bálintné, sz. br. Révay Zsófia ő kegyelmessége, Kozma község iskolája részére, egy porcellán-kályhát ajándékozott melyért, fogadja a községi képviselőtestület és az iskolaszék nevében, hálás köszönetünket. Kozmán, 1887. nov. hó 12-én. Tóth Mihály, bíró; Szabó Sándor, közs. bizott. tag; Veszprényi Vincze tanító s iskolaszéki jegyző.

(Nevezetes) 4 napja volt a közegészségügynek! A halál angyala, ami oly ritkaság, november 3., 4., 5. és 6-ikán teljesen megfellekedezett. Ezen a négy napon egy haláleset sem fordult elő. Különbön is véghetlen feltűnő, hogy ilyen furcsa rossz időjárás mellett az egészségügy kitűnően áll. Hiteles forrás után közöljük, hogy 10 év alatt, még egy éven át sem fordult elő október és november hónapokban oly kevés halálozás mint ez idén. Adja isten, hogy továbbra is így legyen!

(Nimródok öröme.) Szécs-Keresztúrról írják, hogy az ottan e hó 17. és 18-án a sz. kereszturi vadásztársaság által rendezett hajtóvadászaton elesett 1 db nyest, 5 db őzbak, 29 db nyul és 7 róka. A 22 tagból álló vadásztársaság nagy áldomással vett búcsút a »jó aratás« színhelyétől.

(A szivargyártás terjedelméről) érdekes kimutatást terjesztett elő a m. kir. pénzügyminis-ter, kapcsolatban a dohány-monopóliumra vonatkozó új törvényjavaslattal. A kimutatás szerint 1885-ben Magyarországon 576 millió 329 ezer, 697 darab szivar és szivarka fogyott el, mely darabonként csak 3 kr-jaival véve is értékét. közel 16 millió ft bevételnek felel meg.

(Az esztergomi lapokban) olvassuk, hogy egy ottani lakos egy a pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletében vásárolt részletiv alapján október hó 1-én a Bécs városi sorsjegyek második főnyereményét 20,000 frrtal volt szerencsés megnyerni. — Midőn ezt felemlítjük, nem mulasztjuk el a fenti intézet, lapunknak mai számában megjelent hirdetésére t. olvasóink figyelmét felhívni.

(Lapunk zártakor vesszük a szomorú hírt), hogy özv. *Füzy Kálmán*né, ugyszintén *Klein Ti*; vadár barátunk is, akik a halálra vált jó férjet, illetve jó barátot oly önzetlen s hősies önfeláldozással ápolták, betegem fekszenek. Betegségük jellege ma még nem aggasztó, s hisszük, hogy az egy hétig tartott éjjel s nappali aggodalmas talponlét által megviselt szervezetben támadt zavaroakat a nyugalmas pihenés rövid idő alatt megfogja szüntetni. Ugy legyen — szivünkben kívánjuk.

Irodalom.

A községi előjárók figyelmébe. »A Magyar Közigazgatás«, mely immáron VI. évfolyamába lép s melynek kiadó-szerkesztője Budapesten (Sebestyén-rér 6. sz.) *Boncsa Miklós*, méltán örvend a nagy közönség anyagi és erkölcsi pártfogásának; mert címe, *magyar közigazgatás*, egyszerűs mind gazdag rovatáiban kiváló szakértelemmel megvalósított program is, vezércikkeiben, melyeket alaposág, világosság és vonzó előadás jellemnek, rendszerint a magyar közigazgatásnak egy-egy égető kérdése van bemutatva és megvitatva. Egyéb cikkeiben pedig a gyakorlati közigazgatásnak egy-egy konkrét esete van tüzeten ösmertetve úgy, amint az abban jelentkező jogi elvet felsőbb bíróságaink, vagy a belügyminis-teriumnál kelt döntvények stílizálták. Általában el lehet a »Magyar közigazgatás«-ról mondani, mikép annak olvasása, és tanulmányozása kell, hogy életszükséget képezzen minden közigazgatási tisztviselőnél, aki hivatalos nevét önérzettel viselni akarja és aki, mint a jó pap, holtig kíván tanulni. Nagyon okosan tennék, kivált nagyköz-ségeink előjárói, ha a »Magyar közigazgatás«-t mely minden csütörtökön igen bő, változatos, érdekes és tanulságos tartalommal jelenik meg, s előfizetési ára egész évre 8 frt, a községi költséglé-lyeztetésbe felvennék, vagy azt a végeves kiadá-sokra nyert költségvetési fedezetből iparkodná-nak beszerezni.

Gyakorlati tót nyelvtan. Dr. Ahn F. tan-módszere szerint saját második német kiadása után átdolgozta *Glósz Miksa* főgimn. tanár Bu-dapesten. Lampel Róbert kiadása 1888. A 208 lapra terjedő műnek ára 80 kr. Igen jó és prakti-kus kiadvány az irodalmilag használatos tót dialektus megtanulására.

A magyar nép könyvesháza. E cim alatt

Nagy István Turóc-Sz.-Mártonban egy, a téli hónapok alatt tiszter megjelenő népies folyóiratot indított meg azon célból, hogy a népet erkölcs-ne-mesítő és hasznosirányú olvasmányokkal lássa el. E célból közölni fog tanulságos elbeszéléseket, népszerűen írott gazdasági, egészségügyi és isme-retterjesztő cikkeket, ismertetni fogja a népet ér-deklő újabb törvényeket. Szóval minden tekintetben tanácsadója kíván lenni a népnek. Az eddig meg-jelent két szám tartalmából a következő cikkeket emeljük ki: Az ezermester. Elbeszélés. — A fü-tésről. — A lakásról. — Gazdasági levelek. (A szántás- és vetésről). — Milyen takarmány ad jó tejet stb. Előfizetési ára a 10 füzetnek 60 kr, melyet a községekben 2-3 krajcárjával is össze lehet gyűjteni s e csekély összeggel egy községi könyvtárnak vetik meg alapját. *Ajánljuk olva-sóink szíves pártolásába a hasznos vállalatot.*

Képes folyóirat, a Vasárnapi Ujság füze-tekben Ezen új vállalat huszonnegyedik füzeté a következő tartalommal jelent meg: Utazás ismeretlen állomás felé. — A műcsarnokból. — A királyfi Görgényben. — Órák, napok... Költe-mény Lévy Józseftől. — Széphalom. Fejes Ist-vántól. — Nyáry Krisztina. — Stoczek József. — A honvágy. Költemény Rudnyánszky Gyulától. — Halottak napjára. Költemény Dömötör Jánostól. — S. L. ravatala mellett. Költemény Vártesy Gyulától. — Egy temető — papirosból. Várnai Sándortól. — Rókák és rókavadászatok. — A Don Juan-legenda. Marciányi Györgytől. — Muley Hasszán, Marokkó szultánja. — A ja-páni hegyi kristály. — A forró eledel. — Iroda-lom és művészet. — Egyveleg. — Sakkjáték. — Rajzok: A görgényi medvevadászatok. (Mellék-let). — Az országos magyar képzőművészeti tár-sulat őszi kiállításából. (13 képpel). — A gör-gényi kastély. — Az öreg Vaszil, görgényi med-vevadász. Melka Vince rajza. — Görgény-Szent-Imre. Melka Vince rajz. — Kazinczy Ferenc sir-halma Széphalmon. — Kazinczy Ferenc mauzo-leuma Széphalmon. — Bedegi Nyáry Krisztina. — A szucsányi templom. Dörre Tivadar rajza. — A bittsei nász-épület. Dörre Tivadar rajza. — A nagyszombati jézsuita-templom. — A Thurzó-cimer. — Hricsó vára. — Az Eszterházy-cimer. — Stoczek József. — Rókák és rókavadászatok. (8 képpel). — Muley Hasszán, Marokkó szultánja. — A japáni hegyi kristály. (három képpel). — A Képes Folyóirat, mint a Vasárnapi Ujság füze-tes kiadása, nyolc nagy negyedréti ivre terjedő félhavi füzetekben jelenik meg számos képpel és képmelléklettel. Az egyes füzet ára 30 kr., előfi-zetési ár egész évre (24 szám) 7 frt 20 kr., fél-évre (12 szám) 3 frt 60 kr., negyedévre (6 szám) 1 frt 80 kr. Előfizetéseket minden könyvkereske-dés utján, valamint közvetlenül is elfogad — ugy-szintén mutatványpéldányt levelező lapon történő megkeresésre küld a kiadó-tulajdonos Franklin-Társulat, Budapest, egyetem-utca 4. sz.

(A »Képes Családi Lapok«) 8-ik száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Vé-letlenül taláta. (Elbeszélés, vége.) Dr. Sziklay Jánostól. — Az első lépcsőn. Darab Lajostól. — Üres napok. (Költemény.) Kisteleki Edédtől. — Álom és való. (Beszélyke.) Csizsér Ugróczy Idától. — Tea-rózsák. (Rajz) Karr Alphonztól. For-dította: Pártényi József. — Szerlem és elv. (El-beszélés, folyt.) Halmágyi Gyulától. — Dénés bácsi. (Genre.) Peterdi Sándortól. — A rablótá-madás. (Életkép.) Felix Lilliatól. — Képeinkhez. — Mindenféle. — Képeink: Cserkesz őrszem. — A gyanus beteg. — Hajtóvadászat vége.

A közönség köréből.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Igen tisztelt városi főbíránk, kinek különben a kövezés terén is hálával tartozunk, bizonyosan összekötötésben van *Meisner* urral a híres tyuk-szemtapasz feltalálójával, mert különben nem hagyta volna meg a fútcái Kellner-féle ház előtt lévő járdán azt a kátyut, és a Vörös-Ökör előtt, azt a sok folytonosság-hiányt, melyek kitűnően alkalmasak arra, hogy a hegyes orruak, ha bát-ran sétálnak, pisze orrot, a tyukszem hiányosak pedik több szemet vigyenek haza, mint a mennyi-vel birtak. Nem kell tehát a Hecksche-Köz-be menni oly magasra hágni, és az ottan maradt földhá-nyásokat és építkezési köveket felkeresni, a ki va-lamelyik testrészt megakarja gyilkolni, csak az ujhelyi boulevardon hétkor menni haza, akkor mi-kor a kalendárium holdtöltét, az ujhelyi világitás pedig teljes holdfogyatkozást mutat.

Spektátor.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A »Zemplén« törvényhatósági hivatalos köz-löny f. évi 46. számában, »a vármegye gyűléster-méből« című rovat utolsó előtti bekezdésében, a 6. jegyző között a sajo-hidvégi körjegyző ellen is kimondatott az 1883. évi LXIV. t. c. 81. § a. alapján kért felelősség.

Nehogy azonban a »Zemplén« olvasó nagy közönsége előtt a sujtott közeg, mint hanyag hi-vatalnok tűnjék fel, saját érdekünkben — köte-

ősi és téli szezonban rendezendő nyilvános előadás, melyre a zempléni vármegyei orvos-gyógyászati egyesület, szövetségese társas életünknek az irodalom művelésében is kiváló jelesével, időnkint meghívja a művelődés iránt melegen rokonszenvező nagy közönséget. E nyilvános előadások mottója: *a hasznost és szükségest összekötni a kellemessel.* Ezután hálás köszönetet mondott (a mai uttörő munkára felkészült szövetségesek felé fordulva) *Fejes István* költőnknek és *gróf Mailáth Józsefnek*. (Lelkes éljenzés.) Majd megígérte, hogy a tárgy, melyet az orvosok és természetvizsgálók e nyilvános előadásokon vázolni fognak, mindig közérdekű, az előadás pedig kitelhetőleg vonzó iparkodik lenni. Beszédét így fejezte be: kérelmünk oda terjed, hogy bírálatuk ne legyen túl szigorú s hogy előadásaink folyamán ne csak meg ne fogyjanak, de még másokat is buzdítsanak azok meghallgatására.

Ezután átadta az előadási székletet dr. *Raisz Gedeon* tb. vm. főorvosnak Nagy hatást keltő előadásából vezércikkünk nyújt tanulságos és becses mutatványt. A felolvasó, aki nem csak sok oldalú szaktudós, hanem kellemes modoru író és előadónak bizonyult, egy óránál tovább bilincselte le a siri csendben hallgató közönség figyelmét; mely éljenzéssel és tapsokkal viszonzta a felolvasó szíves szolgálatkészségét.

A mely, de nem szédítő, azonkívül minden részletből alapos tudományt árasztó értekezés *Fodor „Egészség“* című szaklapjában fog egész terjedelemben megjelenni.

Rövid szünet után *gróf Mailáth* lépett az emelvényre s közfelfigyelem mellett olvasta fel a *Római befolyása az emberiség művelődésére* című szép tanulmányát, melyben az ókori népnek „mely inkább a szabadító kardban kereste a halált, mintsem a gyalázatot vagy szolgaságot eltűrje“ a műveltség jog és irodalom terén szerzett halhatatlan érdemeire figyelmeztet; felvetvén a latin nyelv tanítása és tanulása szükséges voltának a kérdését is mire határozott *igennel* felelt. Feleletéért a szép számban képviselve volt gimnáziumi ifúság is lelkesen megéljenzte a nemes grófot, akit *Ciceró* klaszikus nyelve, — azért is mert a római remek írókban az értelem uralja a képzelő tehetőséget s kellő korlátok között feken tartja; azért is, mert észjárásuk a józan ész és minden napos élet helyes logikája, azért is, mert mindig közérzelmeket fejeznek ki egyszerűen, tisztán, mindenkiire egyaránt érthetőleg — igaz őszinteséggel lelkesít.

Vége *Fejes István*, kedvelt költőnk, lépett az emelvényre s „*Gyerünk tovább!*“ című tankölteményében erős szatírával színezte és ostromozta az álhataladást. Lelkesülve csatlakozott a felolvasási est rendezésére egyesült, s a józan haladás útjára vezérlő előharcosok zászlájához. Hittől, bizalomtól, meggyőződéstől felmagasztosult érzellemmel hirdette:

Mily szó, rideg szó, a halál szava!
Ha! várjatok csak, rabjai e szónak!
Mint könnyű pelyhet a szelek szétrórnak:
A bős Iddőben úgy lesz sorsotok,
Ha diadalmi szekerébe fog.
Csattan a korbács, bomlik a kerék,
S ti rá tapadva mint csontkeverék,
Csigorgva, nyögve sodródtok tova,
A kacajba fulad a Győző szava;
Gyerünk tovább!

Mily szó, rideg szó, a halál szava!
Gyerünk tovább! — de én nem mozdulok;
Szárnyaszege, hajh! repülni nem tudok.
Ó! ti nagy eszmék: *testvérség, igazság,*

és a fontosságnak aprólékkosságokban való keresése. Más praeses kellett volna *Dessewffy*nek.

Dessewffy J. Nagyjórészt a barátság szól Soók szájából: tiz esztendővel később tán megelégedett volna velem Pásztor.

Soók J. Sohasem.

Pothurnyay A. Mért? hiszen Pásztor igen okos ember volt.

Soók J. Igenis. Én Pásztor, mig jobb keze nem lettem, nem csak okos, hanem mindig is nagy embernek tartottam; de azóta azt tapasztaltam, hogy az ő nagy emberisége ott végződik ahol praesessége kezdődik. Akik alatta nem szolgáltak, nem esmerhették őt. Ha sohase tették volna praesessé őtet, mindig nagy ember maradhatott volna. Je brille au second rang, qui s'eccliyise an premier.*) Gróf *Batthyányi Vinczén* kívül soha senki sem fogja mondani, hogy jó praeses volt.

Pothurnyai A. Hát véled mért elégedett meg?

Soók J. Mert jobban tudtam magam tétetni, mint *Dessewffy*; jobban a jármot huzni, jobban a rákot képzelni, cacadubiót játszani, egy szóval: mert jobban tudtam szokni e picziny s lassu nagyságaihoz.

Sztáray K. Jóska te, mért nem lettél tekónsbéka?

(Vége köv.)

*) Csillagok a másod sorban, aki az elsőben elhómályo odánám. Szerk.

Kilobbanó fény: szent *Világszabadság*,
Én sirotokra omlom, ott virasztok,
Könynyel locsolva a mohot s harasztot;
S ha ég csodáján még új fényre támad
Ez a sötétbe visszahullott század,
S a mi örök, azért lesz új csatánk,
Akkor megyek, hadd zengje harsonánk:
Gyerünk tovább!

A költemény, mint már e pár sorából is látható, valódi remekmű, melyet a költő ihletett pillanatában alkotott. Gyöngysora a szebbnél szebb eszméknek, a mélyeséges gondolatoknak, melyek fordulataiban annyi ellentét és mégis annyi harmónia jelenkezik. A remek alkotás a „*Budapesti Szemle*“ hasábjain fog megjelenni, de ígérte meg biruk költőnknek, hogy azt egész terjedelmében átengedi majd lapunk ékessegeül is.

Igy töltöttünk el, percről percre magasabbra emelkedve a szellemi élvezetek szárnyán, *két teljes órát*, mely észrevétlenül, de marandandó becsűrel öregbítette életismereteinket — az egészségről, egy halhatatlan emlékü kultúréről s a józan társadalmi haladásról.

Éljenek a lelkes uttörők — járjon mindig nyomunkban a nagy közönség!

Hirek a nagyvilágból.

Frigyes Vilmos, a német trónörökös, aki csak egy évvel fiatalabb a mi királyunknál, orvosolhatatlan gégerákban szenved. Mikor az orvosok tudatták vele bajának súlyos voltát a trónörökös ezt mondta: isten kezébe helyezem sorsomat — s visszautasította az operációt, vagyis a gégekiirtását. Az orvosok szerint rövidebb, vagy hosszabb idő múlva légzési nehézségek fognak bekövetkezni s akkor beáll a megfulladás veszedelme, amit csak a légsző fölmetszése által lehet majd elodázni.

Császáratalálkozás. A régen rebesgetett hír, hogy t. i. a muszka cár meglátogatja Berlinben Vilmos német császárt — úgy látszik megvalósult. A német politikához való orosz hajlandóság fényes tanu bizonyosságul lehet tekinteni, hogy az annak idejében sokat emlegetett *vingréliai herceg* a cár kezét elvesztette.

Valami rothad — Párisban. A *Caffarel* s társai rendjelyében megindított törvénytörési eljárás Franciaországban kínos helyzetet teremtett. A közvéleményt tolmácsoló párisi lapok követelik *Wilson* perbefogatását. *Wilson* a köztársasági elnök *Grévinek* veje. Az elnök vejét azzal vádolják, hogy az állammal szerződéses viszonyban álló szállítótól pár millió frankra rugó borralót fogadott el.

Hirek az országból.

Gizella főhercegnő, királyunk férjezett leánya, szintén részt vett, a Rákospalota harárában rendezett udvari rókvadászaton. Lova a kopók csaholásától neki vadulva, örületes sebességgel elragadta. *Beason* udvari, lovászmester még ideje korán utolérte s az elvadult lovat megállásra kényszerítette. A halálos veszedelemből kimentett főhercegnő nevetve beszélte el esetét királyi atyjának.

Meszöly Géza, a festészeti akadémiának pótolhatatlan tanára, a *Ferenc-József* rend lovagja, páratlan tájképfestő művész, hosszas szenvedés után 43 éves korában kimult. Temetése e hó 14 én volt Budapesten. A művészek nevében *Kéleti Gusztáv* mondott búcsusztót a temetőben, di-csérve a művészen az embert és barátot, aki nem irigyelte pályatársai sikerét s versenytársakat nevelt maga mellé.

Kalotaszegi varottas Debreczenben. Az erdélyi házi ipar e bámulatos szép produkciójának ország-világ szerzte divatot és kelendőséget szerzett *Gyarmati Zsigáné* a kitűnő író. Városunkban írja a »D. N. V. É.«-annak terjesztésére hazafias buzgalommal *K. Ajtai Albertné* vállalkozott. Együtt ketten arra a pompás gondolatra jöttek, hogy felolvasást tartanak róla. *Gyarmatiné* megírja a tárcát, melyet *Ajtainé* a felolvasó körben felolvas s akkor kalotaszegi varottással díszített toalettet fog magára öltetni. A két remek ruha már a *Zádor L.* kirakatában látható; az egyik a kéklal díszített *Ajtainé* urnőé, a piros díszítésű *Ilona* leánya tulajdona. Ohajtjuk, hogy a mi hölgyeink is megkedveljék a remek höniviseletet s hogy nemsokára számos kalotaszegi varottásra történjék megrendelés — Ujhelyből.

Az »*Orsovai magyarnyelvtérjesztő Egyesület*«-től Orsováról a következő sorokat vettük: »*Meleg szeretettel fűg a hon nyelvén; mert hazá, nemzet és nyelv, három egymástól elválhatatlan dolog, s ki az utolsóért nem buzog, a két elsőért áldozatokra kész lenni nehezen fog!*« Városkánk és vidékünk sokkal szegényebb, mintsem egy magyarnyelvtérjesztő egyesület magasztos céljait tökéletesen érvényesíteni képes volna; kötelességünknek tartjuk

tehát ma, midőn a talaj a magyar állameszme és kultúra terjesztésének, lelkes és buzgó honfiak szenvedélytelen és minden tüntetést kerülő működése által egyengetve van, honfitársainkat felhívni: hogy nyujtsanak segédkezet e szép és üdvös cél sikeres elérésére és csoportosuljanak minél többen, a hazaszeretet és a magyar kultúra igit hirdető zászlójuk körül, hogy együttesen működve, a magyar érdek által követelt célirányos magasztos feladatunkat annál inkább elérhessük. Bizunk szeretett hazánk nemtőjében, hogy eme ohajunk rövid idő múlva megvalósuland. Orsován, 1887. évi november havában, hazafiai üdvözlettel. az »*Orsovai magyarnyelvtérjesztő Egyesület*« elnöksége. (Pénzbeli adományokat elfogad s azokat rendeltetési helyére juttatja: a szerk.)

Külömfélék.

(Füzy Kálmán temetése). Ma egy hete rotuk le ravatalánál a végső tiszteletadás szomorú kötelességét. A villám gyorsaságával terjedt el a lesújtó hír, hogy *Füzy Kálmán* meghalt. A hű barát, aki hősies önfeláldozással segített neki megnyerni a halállal való viaskodást, a szerető nő, aki angyali szeretettel örködött felette, a szaktudomány, mely minden erejét latba vetette — nem bírták számára kivíni a diadalt. Meghalt. Zempléni vármegye tisztikara, mely egyik büszkeségét gyászolja szeretett I. aljegyzője s tb. főjegyzőjének elhunytában, a főispán vezetése alatt jelent meg koszorúkkal elhalmozott koporsójánál. A rokonok, tisztelők, jó barátok nagy számmal gyultek föl a halottas ház udvarán, s a legigazabb részvétellel osztoztak az árván maradt család megrendítő fájdalmának súlyában. Koszorukat adtak: az elhunytak özvegye, gyermekei, a szülék, anyósa, Zempléni vármegyei tiszti kara, a kir. törvénytörési bírái, a *Kászténbaum* tömeggondnoksága (felejtethetlen jegyzőjének), *Thuránszky Lászlóné*, *Izsépy Istvánné*. *Diószeghy János*, a sirig hű jó barátok. Ezen felül még volt több igen díszes koszorú, melyek szalagjaikon feliratokat nem viseltek. És a koszorúk mindegyikét megszentelte a néma fájdalom igaz könnyecskéje. Az ev. ref. egyház énekkarának gyászéneke után *Fejes István* mondott emelkedett szellemű s mindenkit mélyen megindító halotti beszédet. A koporsót, mely egy szép jövőre reményeinek oly váratlanul véghatárt szabott, a hű barátok emelték föl a díszes halottas szekérre. Mányi zenekara rázendítette a bus indulót, mely a kínos jalkiáltásokra lágyan elomló gyászofátyolt takart. A sirkertbe érkezve, Zempléni vármegyei gyászoló tisztikara nevében *Matolay Etele* alispán a következő búcsubeszéddel mondott végső isten hozzádot: »Meghalni, örök nyugalomra tétetni mindennapi dolog. Naponkint százan és ezren halnak el, a legtöbbnek elveszte hozzátartozói szívében látszólag soha be nem hegedhető sebet üt, de az idő enyhíti, utóbb begyógyítja azt is; a nagy közönség pedig még csak tudomást sem vesz róla, hogy voltak, hogy nincsenek többé... A kit most e hant alá helyeztünk, nem tartozott a mindennapi névtelenek közé; ő nem csak magának, nem csak családjának élt, de hazájának is és tevékenységét e szűkebb hazáknak, megyénknek szentelvén, kiváló szilárd jelleme, fényes tehetsége által, aránylag rövid idő alatt, megyénk tisztviselőinek első sorába emelkedett, s pályája még fényes jövőre nyujtott kilátást és én, mint a megyei tisztikar elseje, kötelességemnek tartom sirhantjánál kijelenteni, hogy elveszte mély fájdalom és gyász nem csak nekünk, tisztársainak, de e megye szinte háromszázazernyi lakosságának, a melynek különböző fontos érdekeit híven szolgálta, s a mely tőle, aránylag ifjú koránál fogva, még oly sokat reményelni volt jogosítva. És itt, mint az elhunyt tisztársa, egy végbúcsuszóval bevégezhetném szavaimat. De engedje meg nekem a tiszt. gyászoló gyülekezet, ha ugy is szölok néhány szót, mint igaz barátja. Meghalni, örök nyugalomra tétetni mindennapi dolog. Naponkint százan és ezren dülnek így ki sorainkból, a miben semmi feltűnőt nem találhatunk. De meghalni egy alig fél-élet után, mielőtt annak csak delét is érné el, olyanakk, kihez hazája, családja, barátai nagy reményeket fűztek, meghalni, a kinek halála minden irányban a legszorosabb családi kötelékeket tépi szét, a kinek halála elaggott szülőit egyetlen gyermekéktől, nejét erőteljes támaszától, kisedet gyermekeit apoktól fosztja meg; ez valóban már nem mindennapi, ez egy olyan rendkívül megrendítő látvány, a melyen elszorul szívünk, elfáslul kebelünk, s borzadva rettenünk vissza, ha gondolatunk arra tévedett, hogy Isten szándékának titkait kutatni merészeli... Nyugodjál békével! a kiért nemely szív talán ez életben többé meg nem nyugszik; nyugodjál békével kedves barátunk, nyugodjál békével szeretett tisztársunk. Isten veled!« Azután lebocsátották a koporsót összes koszorú díszével együtt a sir hideg ölébe. Azok a koszorúk a közszeretet meleg hevét fogják lehelni